

Mensenwerk Hogeland

Jaarverslag 2019

mensenwerk
hogeland

Mensenwerk Hogeland in 2019

1 - Inleiding

Het Hogeland is een prachtig uitgestrekt gebied aan de Waddenkust, gelegen tussen Zoutkamp, Oudeschip en Zuidwolde. De naam Hogeland geeft al aan dat het ruim boven zeespiegel ligt, het is een oud zeekleigebied. Wat betreft oppervlakte is de gemeente de tweede gemeente van Nederland! Een gebied waar circa 48.000 inwoners in ongeveer 50 dorpen wonen. Het Hogeland heeft mooie dorpen en buurtschappen op wierden, honderden boerderijen, pittoreske haventjes zoals Noordpolderzijl en schitterende borgen zoals de Menkemaborg en Borg Verhildersum. Het gebied wordt voor een groot deel ontsloten door twee spoorlijnen, de Eemshavenweg en de N361 van Groningen naar Lauwersoog. Groningers en de rest van Nederland kunnen met de bus, trein of auto naar de veerboten naar de Waddeneilanden Schiermonnikoog en Borkum.

De mensen op het Hogeland zijn divers: alle sociale klassen zijn vertegenwoordigd. Er zijn sterke mensen, vrijwilligersorganisaties en kerken die prachtige burger-initiatieven dragen. Maar er zijn ook veel inwoners met een lage sociaal economische positie die onze ondersteuning hard nodig hebben.

Missie en visie

Mensenwerk Hogeland is een maatschappelijk ondernemer die samen met inwoners werkt aan versterking van zelfredzaamheid en aan talentontwikkeling. Ook ondersteunen wij initiatieven die bijdragen aan sterke buurten en dorpen. Dit doen we zeker niet alleen, maar

met ketenpartners als: dorpencoördinatoren, dorpsbelangen, vrijwilligersorganisaties, woningbouwcorporaties, wijkagenten, etc.

Dit werk doen wij vanuit onze opdracht: het jeugd- en jongerenwerk, de cliëntondersteuning en het welzijns- en maatschappelijk werk.

Mensenwerk Hogeland maakt deel uit van de Tintengroep. Samen met andere lokale welzijnsorganisaties delen wij ondersteunende diensten op het gebied van HR, Financiën, Kwaliteitszorg, Bestuur, Training & Scholing, Communicatie en Facilitair.

2 - TERUGBLIK 2019

2.1 - Algemeen

Mensenwerk Hogeland werkt oplossingsgericht, ondernemend, verbindend en professioneel. We kiezen daarbij voor een integrale benadering van inwoners, inwonersgroepen en hun vraagstukken (0 tot 100 jaar). De inzet wordt afgestemd op de wensen en behoeften van inwoners en onze opdrachtgever de gemeente Het Hogeland. Mensenwerk Hogeland schoolt en begeleidt de sociaal werkers hierin. Wij helpen specialistische/geïndiceerde zorg uit te stellen of te verminderen door te demedicaliseren, te normaliseren en te ontzorgen. We kennen onze grenzen: we streven naar lichte interventies als het kan en doen een warme doorverwijzing als zwaardere geïndiceerde inzet nodig is. Licht waar het kan en zwaar waar het moet.

Gebiedsteams

Mensenwerk Hogeland heeft twee gebiedsteams ('Bedum en Uithuizen' en 'Winsum en Leens'). Elk gebiedsteam heeft eigen spreekuren en een centrale bereikbaarheidsdienst waar inwoners terecht kunnen voor ondersteuning. Mensenwerk Hogeland heeft een eigen registratiesysteem van waaruit de cliënten worden verdeeld over beide teams.

Verdeling van cliënten

De gebieden waar (in absolute getallen) de meeste cliënten wonen zijn Winsum, Bedum en Uithuizen. Dit is logisch omdat dit ook de grootste kernen zijn.

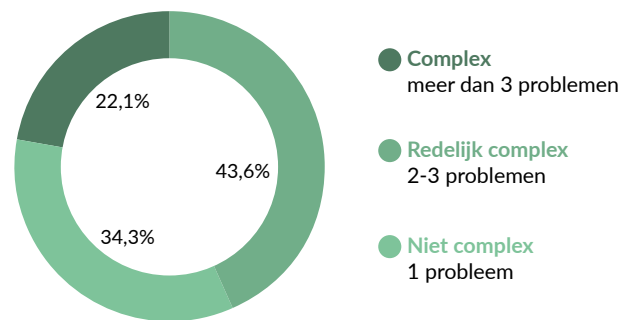

Casussen per wijk

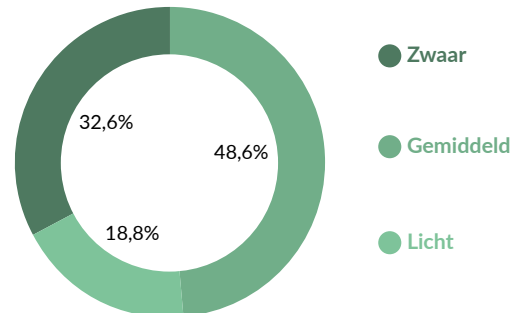
Zware en complexe casuïstiek

In het 'Plan van Aanpak 2018-2021' (PvA), dat de gemeente als opdrachtgever samen met de Tintengroep heeft opgesteld, is zware en complexe problematiek niet voorzien. Het plan gaat vooral uit van preventie en lichte/kortdurende ondersteuning. In de praktijk blijkt dat ongeveer een kwart tot een derde van de casussen complex (22,1%) en zwaar (32,6%) is en meer tijd vergt. Het gaat om o.a. huiselijk geweld en het voorkomen van huisuitzettingen. Ten opzichte van 2018 is dit een stijging: complexiteit was in 2018 18% en zwaar 28,8%. Er is extra menskracht nodig. Hier is op dit moment echter geen financiële ruimte voor beschikbaar. In goed overleg met de opdrachtgever betekent dit dat de wachttijd enkele weken kan oplopen.

Complexiteit

Zwaarte

Om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip dreigen te vallen heeft Mensenwerk Hogeland de aanmeldprocedure aangepast. Men krijgt nu bij aanmelding direct een intake datum voor een gesprek. Na deze intake komt men vervolgens op de wachtlijst te staan voor verdere behandeling. Echter de klant heeft contact gehad, is gehoord en kan alvast zelf de eerste zaken uitzoeken. Ook heeft men het nummer van de crisisdienst van Mensenwerk Hogeland gekregen voor het geval de situatie escaleert.

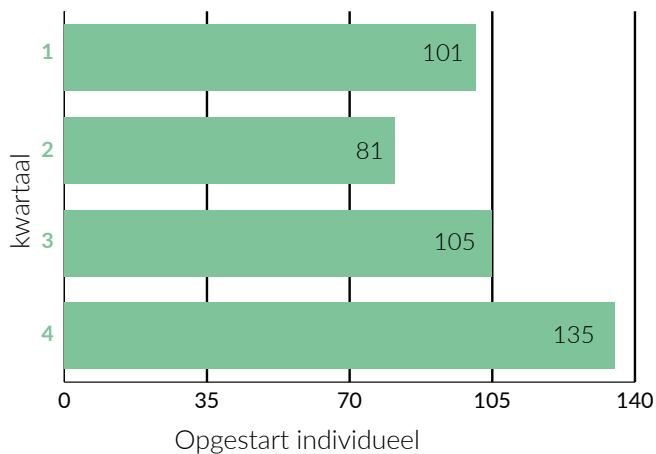
2.2 - Individuele ondersteuning

In 2019 zijn er 422 individuele trajecten opgestart. Ten opzichte van 2018 is dat een groei van 14% (370). Van de 422 trajecten zijn er 343 vervolgens afgesloten. In totaal is er in 2019 aan 549 casussen gewerkt. In dit cijfer zitten trajecten bij die in 2018 zijn begonnen en doorliepen in 2019.

Doordat er in 2019 meer casussen zijn opgestart en er veel trajecten zijn meegenomen uit 2018 is de caseload per medewerker in 2019 behoorlijk gestegen.

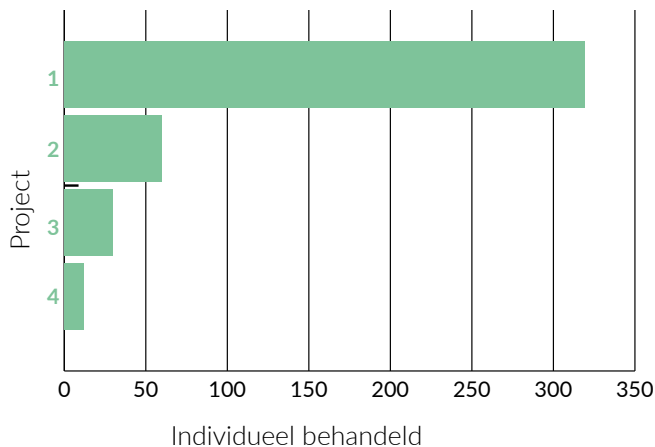
Het laatste kwartaal schiet er wat betreft aantal aanmeldingen uit. In vergelijking met 2018 zijn er 52 meer casussen opgestart, dat is ruim 10% meer. Mensenwerk Hogeland wordt door inwoners en ketenpartners inmiddels goed gevonden. Ook is er een stijging in verwijzingen door onze partners in het Sociaal Team.

Opgestart per kwartaal

In onderstaande grafiek zijn de meest omvangrijke werksoorten in individuele ondersteuning zichtbaar gemaakt. Te weten: maatschappelijk werk, sociaal raadsliedenwerk, cliëntondersteuning en aardbevingsproblematiek (dit laatste is de tweede helft 2019 gestart).

Aantal casussen per project

Project

- 1 Maatschappelijk werk
- 2 Sociaal raadslieden werk
- 3 Onafhankelijk Cliëntondersteuning
- 4 Aardbevingsproblematiek

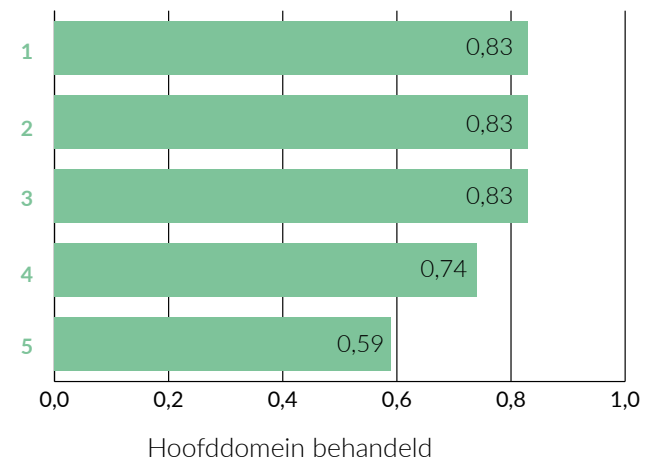
Groei

De hoofddomeinen bij Mensenwerk Hogeland zijn, net als vorig jaar, sociaal netwerk, huiselijke relaties, huisvesting, financiën en geestelijke gezondheid. De resultaten van deze hoofddomeinen zijn:

- vergroten en/of versterken van het sociaal netwerk van inwoners (groei 0,83)
- het ondersteunen bij het verbeteren van huiselijke relaties (groei 0,83)*
- het helpen bij het zoeken naar huisvesting (groei 0,83)
- ondersteuning bij het op orde brengen van de financiële positie (groei 0,74)
- ondersteuning bij zaken als onzekerheden, zelfbeeld en stemmingswisselingen (groei 0,59)

* Hierbij gaat het om relatiegesprekken, opvoedvragen maar ook om huiselijk geweld.

Groei per domein

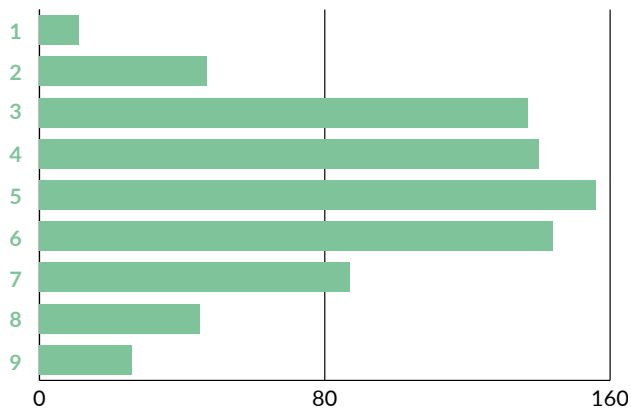

- 1 Sociaal netwerk
- 2 Huiselijke relaties
- 3 Huisvesting
- 4 Financiën
- 5 Geestelijke gezondheid

Op de hoofddomeinen hebben met de gemeente groei afgesproken van 0,81 wat in drie van de vijf hoofddomeinen is gehaald. Financiën en lichamelijke gezondheid lopen hierbij iets achter. De verwachting is dat hier een relatie ligt met de toegenomen werkdruk.

In de individuele ondersteuning ligt de nadruk op maatschappelijk werk aan volwassenen. Senioren en jeugdigen zijn hier minder vertegenwoordigd. Toch zijn er via Jeugd en WMO respectievelijk 50 en 60 verwijzingen geweest.

Clënten per leeftijdscategorie

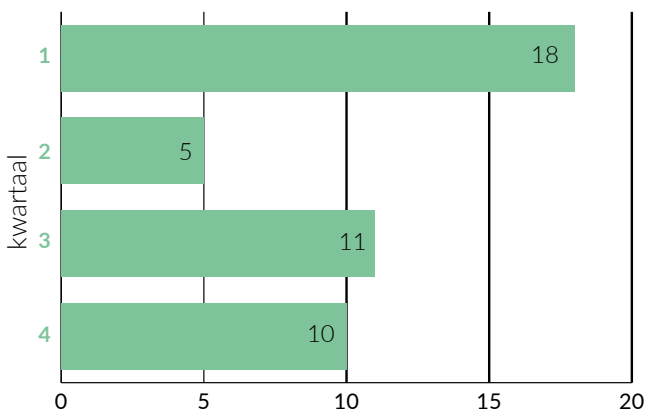

1 0-10 jaar	6 51-60 jaar
2 11-20 jaar	7 61-70 jaar
3 21-30 jaar	8 71-80 jaar
4 31-40 jaar	9 80+
5 41-50 jaar	

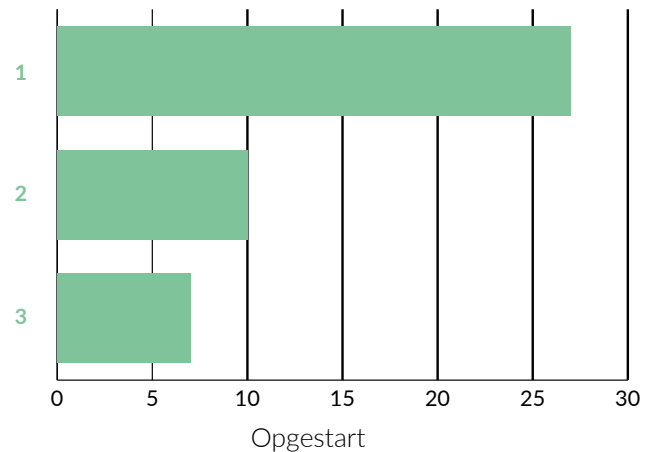
2.3 - Collectieve trajecten

In 2019 zijn er 44 nieuwe collectieve activiteiten opgestart. In dezelfde periode zijn er 24 activiteiten afgesloten. Ten opzichte van 2018 is het totaal aantal collectieve activiteiten van 94 naar 116 gestegen. In 2019 is er totaal aan 136 collectieve activiteiten gewerkt door de buurtwerkers van Mensenwerk Hogeland. De meeste collectieve activiteiten zijn gestart in het eerste kwartaal van 2019. Dit komt onder andere doordat in het begin van het jaar voortvarend is gestart met diverse trainingen (zie ook paragraaf 2.5. Jeugd- en jongerenwerk, kopje Weerbaarheidstrainingen).

Opgestart per kwartaal

Traject per type/categorie

- 1 Activiteiten (MH)
 2 Ondersteuning zelforganisatie (MH)
 3 Vaste overlegvormen (MH)

Bij categorieën 'Activiteiten' moet je denken aan eenmalige activiteiten waar inwoners aan deelnemen, zoals 'Hogeland's got Talent'. Bij 'Ondersteuning zelforganisatie' gaat het om de ondersteuning die Mensenwerk Hogeland bijvoorbeeld biedt aan de vrijwilligers van de jeugdsoosbesturen. Bij 'Vaste overlegvormen' tot slot gaat het om de deelname van onze buurtwerkers aan o.a. overleggen met Openbare Orde en Veiligheid (OOV).

Deelnemers aan Hogeland's got Talent

De meeste collectieve activiteiten worden georganiseerd voor de groep in de leeftijdscategorie van 4 t/m 27 jaar. Hieronder valt de ondersteuning aan de 21 jeugdsozen/centra die het Hogeland rijk is maar ook de vakantie-activiteiten 'Nix te doen'. De grote stijgers zijn de groepstrainingen aan kinderen op de basisschool (zoals vaardigheidstraining Tim en Flapoor of weerbaarheidstraining Sterke kinderen). Bij de activiteiten voor de oudere groepen moet men denken aan activiteiten in het kader van mantelzorgondersteuning, dag van de mantelzorg, etc.

2.4 - Aardbevingscoaches

Het Hogeland is een gebied waar aardbevingen voorkomen. Aardbevingen veroorzaken niet alleen schade aan gebouwen. Het is inmiddels wel duidelijk dat mensen veel last (sociaal emotionele schade) kunnen hebben van alles wat er gebeurt. Mensenwerk Hogeland wil deze mensen graag bijstaan. Na de toekenning van een subsidie van € 160.000,- is de werving en selectie van start gegaan voor een buurtwerker en een buurtmaatschappelijk werker, de aardbevingscoaches. De collega's uit Ten Boer hebben hun opgebouwde expertise op dit gebied beschikbaar gesteld bij het werven, inwerken van nieuwe medewerkers en het schrijven van plannen. Halverwege het jaar is de eerste aardbevingscoach/maatschappelijk werker begonnen. Zij heeft in die periode goed contact gelegd met ketenpartners (woningcorporaties en betrokken instanties zoals de Nationaal Coördinator Groningen) en heeft een caseload van 12 gezinnen opgebouwd. In het vierde kwartaal is de tweede aardbevingscoach gestart. Inmiddels is er met de gemeente en meerdere woningcorporaties afgesproken om samen te werken aan een versterkingsopgave in Kantens. Hier gaat de aardbevingscoach/opbouwwerker een belangrijke rol spelen en gaat zich richten op de betrokkenheid van bewoners en de sociale problematiek.

2.5 - Jeugd en jongerenwerk

Op het vlak van jeugd- en jongerenwerk is het afgelopen jaar veel werk verzet. Hieronder een overzicht.

Weerbaarheidstrainingen

Mensenwerk Hogeland heeft bij ketenpartners een duidelijke behoefte gesignaleerd naar trainingen voor kinderen onder de 8 jaar en heeft haar aanbod van weerbaarheidstrainingen verder verbreed. Zoals bijvoorbeeld met Tim en Flapoor. Ook de vraag naar andere trainingen neemt toe. In juli hebben meerdere collega's de training 'Rots en Water' gevolgd en zijn 4 collega's opgeleid als trainer.

Sterke Kinderen

Sterke Kinderen is een weerbaarheidstraining voor kinderen van 9-12 jaar. We hebben dit jaar maar liefst vier trainingen gegeven. In totaal 40 kinderen zijn weerbaarder gemaakt. Tijdens het intake gesprek doen we een 0-meting. Tijdens het evaluatie gesprek pakken we deze meting erbij. Veel kinderen hebben laten zien dat ze weerbaarder zijn geworden en hebben gewerkt aan hun leerdoelen. Dit bleek o.a. doordat kinderen in de klas beter hun grenzen aangeven of 'nee' durven zeggen.

Sterke Klassen

Dit jaar kwam de vraag of we ook een weerbaarheidstraining op de basisschool konden geven, dat kunnen wij zeker! In Uithuizermeeden mochten we aan de slag met een pittige groep. Een groep met weinig respect voor elkaar en voor de leerkrachten. We hebben de leerkrachten, ouders en Intern begeleider nauw betrokken bij ons aanbod. Onze praktijkles sluit daardoor goed aan bij de aanpak op school. In Baflo mochten we aan de slag met een groep waar vorig schooljaar behoorlijk onderlinge problemen speelden. Vanaf het begin van het schooljaar zijn we op deze school begonnen. Wederom zijn leerkrachten, ouders en intern begeleiders bij de training betrokken. Ook hier is een mooi resultaat neergezet. De groep is meer naar elkaar en naar de nieuwe leerkracht toegroeid. In totaal hebben we hier 36 kinderen en vele ouders mee kunnen bereiken.

Dit jaar hebben in totaal 82 kinderen deelgenomen aan onze trainingen. Dit hebben we bereikt door de goede samenwerking met basisscholen, intern begeleiders, ketenpartners, de sociale teams en de ouders. De promotie ging voor een groot deel via sociale media. Met de trainingen leveren we een bijdrage aan het voorkomen van duurdere vormen van jeugdzorg.

Nix te doen: vakantie-activiteiten voor jongeren & jaarwisseling

Tijdens de schoolvakanties organiseren de buurtwerkers/jongerenwerkers over de gehele gemeente Het Hogeland een aantal activiteiten bedoeld voor alle jeugd en jongeren die niet op vakantie gaan of kunnen. Ruim 160 kinderen in twaalf dorpen hebben daar dit jaar aan mee gedaan. Op oudejaarsdag zijn de buurtwerkers de hele dag op straat geweest om groepen te bezoeken en een praatje te maken. De buurtwerkers deelden veiligheidsbrillen en aansteekklonten uit en daar waar het gezellig was, werden ook olieballen uitgedeeld. Met deze preventieve actie wil Mensenwerk Hogeland haar bijdrage leveren aan een mooie en vooral veilige jaarwisseling. Onze actie werd ondersteund door een social media campagne met drie zelfgemaakte filmpjes over wat 'not done' is met vuurwerk (o.a. niet afsteken bij verpleegtehuizen of in de buurt van huisdieren).

Jonge Mantelzorgers

Mensenwerk Hogeland heeft aandacht voor jongeren die in een mantelzorgsituatie zitten. Vaak zijn dit jongeren die voor gezinsleden zorgen of waar door ziekte alle aandacht uit gaat naar een zieke broer of zus. Afgelopen jaar is er in de 'Week van de Mantelzorg' een activiteitenprogramma geweest voor deze groep. Het hoogtepunt van dit jaar was het Jonge Mantelzorgers-weekend in juli in Noordpolderzijl waar 19 kinderen op kamp zijn geweest.

Meidengroep Jongerencentrum Express

In Jongerencentrum Express is gestart met een meiden-groep. Ongeveer 15 meiden uit Uithuizen nemen deel aan deze groep. De meiden zijn geworven via de Koning Willem Alexanderschool. Samen met deze meiden is een jaarprogramma gemaakt. Tijdens de bijeenkomsten wordt bijvoorbeeld gesproken over gezonde relaties en omgaan met geld. Vier vrijwilligers werken mee in deze groep.

Babycafeez

Bij de babycafeez kunnen ouders met baby's en/of jonge kinderen elkaar ontmoeten en ervaringen met elkaar uitwisselen. De activiteiten worden uitgevoerd door vrijwilligers en op gezette tijden worden er organisaties uitgenodigd om voorlichting/informatie te geven. De babycafeez zijn daarmee een mooie preventieve activiteit waarmee Mensenwerk Hogeland een bijdrage levert aan een positief opvoedklimaat. Het is voor het komend jaar zeker de moeite waard om te onderzoeken of de activiteit uitgerold kan worden over de gemeente.

2.6 - Ondernemend Mensenwerk Hogeland

Los van het 'Plan van aanpak Mensenwerk Hogeland 2018-2021' (PvA) onderneemt Mensenwerk Hogeland diverse acties in haar gebied.

Voorkomen uitval voortgezet onderwijs

Mensenwerk Hogeland ontwikkelt samen met de GGD en VNN een aanbod op het gebied van preventie en lichte ondersteuning op het voortgezet onderwijs. Het aanbod richt zich op preventie, vroeg signalering en lichte ondersteuning om schooluitval en daarmee zwaardere problematiek te voorkomen. In het voorjaar van 2020 starten pilots binnen het onderwijs op het Hogeland. De betrokken partijen (GGD, VNN en Mensenwerk Hogeland) leveren hiermee hun bijdrage aan de gemeentelijke plannen om de kosten van Jeugdzorg te verminderen of te stabiliseren.

Kwaitwel/ digitale preventie

Kwaitwel is een informatie- en preventiewebsite voor met name jongeren. In 2019 zijn er 1.799 bezoekers geweest die informatie hebben opgezocht. Veel gebruikte zoekopdrachten zijn o.a.: 'Welke soorten drugs zijn er?', 'Wat verandert er als je 16 wordt?' en 'Als je 18 wordt mogen je ouders dan nog bepalen of je alcohol mag drinken?' In 2020 gaat Mensenwerk Hogeland een campagne starten om Kwaitwel nog breder onder de aandacht te brengen.

Steunpunt mantelzorg & kleinschalige respijtzorg

In 2019 is er stevig gewerkt aan de vier pilots op het gebied van informele zorg en mantelzorgondersteuning (Ulrum, Winsum, Uithuizermeeden en Den Andel). Samen met o.a. de gemeente en de Pijler Partners is daarvan aan het eind van het jaar een evaluatie gemaakt. Een evaluatie waarin de meerwaarde van 'thuis kamers' onderkend is. Thuis kamers zijn bedoeld om senioren en kwetsbare inwoners langer (in welbevinden) in de eigen woonomgeving te laten leven. We willen extra inzetten op deze thuis kamers en hiervan meer opzetten op het Hogeland. Er komt een financieringsvoorstel om een projectleider aan te stellen met een werk-/ontwikkelbudget om het aantal thuis kamers verder uit te bouwen en door te ontwikkelen. Dit wordt gefinancierd uit de ruimte die ontstaat door het beëindigen van het tijdelijke project van de Pijler Partners (innovatieproject binnen het Groninger inkoopmodel voor WMO).

Mensenwerk Hogeland heeft onderzoek gedaan naar de tevredenheid over onze dienstverlening bij mantelzorgers op het Hogeland. In totaal zijn 257 vragenlijsten verzonden aan geregistreerde mantelzorgers; er zijn 122 ingevuld teruggekomen. Dit geeft een respons van 47,5%. Mantelzorgers zijn overwegend positief over de dienstverlening van Mensenwerk Hogeland. Met name de informatie voorziening, de trainingen en de activiteiten werden goed gewaardeerd. Een mooi resultaat. De bekendheid en het gebruik van de Thuis kamers bleef nog iets achter. Hier zal in 2020 meer aandacht aan worden gegeven (zie ook paragraaf 5.8). In november en december hebben ruim 900 inwoners zich (opnieuw) aangemeld. Deze inwoners hebben via Mensenwerk Hogeland een cadeaubon gekregen van de gemeente Het Hogeland als waardering voor hun inzet. Deze 900 inwoners kunnen, als ze hebben aangegeven dat ze dat willen, in 2020 rekenen op informatie en advies van het steunpunt.

Project Mijn Huis op Maat

Project Mijn Huis op Maat is voor drie jaar (2019 - 2021) toegekend aan Mensenwerk Hogeland. Inwoners van 70+ worden door vrijwilligers thuis bezocht om de levensloopbestendigheid van de woning te onderzoeken. Zij ontvangen hiervan een rapportage waarin adviezen staan om de woning in dit kader te verbeteren. Het doel is om inwoners bewuster te maken van hun eigen woonsituatie en om woningen levensloopbestendiger te maken. In het afgelopen jaar zijn 9 vrijwilligers ingedeeld in tweetallen om eerst samen ervaring op te doen. De eerste aanmeldingen zijn inmiddels verdeeld en de huisbezoeken zijn in de tweede helft van 2019 begonnen. Inmiddels zijn er 45 inwoners bezocht.

Pilot Noodknop

Samen met het bedrijf Montr zouden in de zomer van 2019 circa 40 inwoners een nieuwe noodknop gaan testen. De techniek heeft echter vertraging opgelopen waardoor het project steeds weer moest worden uitgesteld. De werving van deelnemers is onder tussentijdse afgerond. Dertig inwoners hebben aangegeven mee te willen doen met de pilot. Met deze inwoners zijn intakegesprekken gevoerd door medewerkers van Mensenwerk Hogeland. Het doel van de knop is om het netwerk van inwoners te versterken en in te zetten om inwoners een groter gevoel van veiligheid te geven. Vanuit dit vergroete veiligheidsgevoel wordt het langer zelfstandig wonen in de eigen woon- en leefomgeving ondersteund. De noodknop is een niet geïndiceerde, algemene voorziening. Om dit te ontwikkelen en te testen is een subsidie toegezegd van de Economic Board Groningen in het kader van 5Groningen. We hopen begin 2020 alsnog uitvoering te geven aan deze pilot.

Project Anderstaligen

Het project Anderstaligen heeft zich in 2019 ingezet voor statushouders die langer dan 15 maanden in de gemeente wonen en niet meer onder de dienstverlening van Maatschappelijk Juridische Dienstverlening (MJD) vielen. De focus van het project is in overleg in de loop van het jaar verschoven van het ondersteunen van statushouders die niet voldoende zijn ingeburgerd (en het wegnemen van onrust binnen de gemeenschap), naar het versterken van de zelfredzaamheid (in traject vorm) en het oppakken van sociale problematiek. De werkcoaches van Ability constateerden in de begeleiding bij scholingstrajecten van Ability problemen op het vlak van o.a. schulden en sociaal emotioneel. Het laatste kwartaal is de samenwerking tussen de werkcoaches en Mensenwerk Hogeland goed op gang gekomen. Over en weer werd deelgenomen aan elkaars overleggen en werkzaamheden (o.a. gesprekken). Er zijn tien inwoners doorgestroomd naar projecten/trajecten gericht op werk en scholing. Ongeveer 70 statushouders zijn binnen het project ondersteund. Verder heeft Mensenwerk Hogeland een grote rol gespeeld bij de gezinsdrama's in de Eritrese gemeenschap. Medewerkers hebben o.a. meegewerkt aan de verwerking van de gebeurtenissen bij individuen maar ook in groepsbijeenkomsten. Het project Anderstaligen is per 31 oktober 2019 beëindigd wegens financiële redenen. Deze ondersteuning wordt binnen de reguliere dienstverlening ondergebracht.

Budgetmaatjes

Voor het project budgetmaatjes is voor 2019 een subsidie toegekend door de gemeente. In het derde kwartaal van het vorig jaar zijn er via advertenties acht kandidaat-budgetmaatjes geworven. Na kennismakingsgesprekken zijn hiervan vijf personen doorgegaan. Deze zijn het vierde kwartaal begonnen. In totaal heeft het project nu weer 12 vrijwilligers en worden er 14 gezinnen ondersteund. Daarnaast zijn er zeven nieuwe aanmeldingen (o.a. drie van Humanitas, één van de GKB en drie vanuit ons eigen buurtmaatschappelijk werk).

2.7 - Omgeving

Stichting Urgente Noden

Mensenwerk Hogeland heeft in 2019 een samenwerkingsovereenkomst getekend met SUN (Stichting Urgente Noden). Hiermee sluiten wij aan bij het gemeentelijk armoedebeleid (die ook aangesloten zijn bij SUN). Mensenwerk Hogeland is met de bibliotheek op het Hogeland in gesprek om onze bestaande samenwerking (o.a. spreekuren, belastingaangiftes, Babycafeez) etc. meer gezamenlijk 'in de etalage te zetten'. In het kader van de 'Week van Zorg en Welzijn' heeft Mensenwerk Hogeland op vier weekmarkten gestaan. In Leens, Uithuizen, Bedum en Winsum zijn medewerkers in gesprek gegaan met inwoners om te vertellen over het sociaalwerk. In maart 2020 herhalen we deze actie.

Netwerklunches

Mensenwerk Hogeland heeft voor de sociale teams in mei twee netwerklunches georganiseerd. In Uithuizen in jongerencentrum Express en in Leens op het gemeentehuis. Beide bijeenkomsten konden rekenen op zeker 70 bezoekers. Vele contacten zijn gelegd op deze bijeenkomsten. De catering hiervoor is ingekocht bij Ability.

Bezoek van Sociaal Werk Nederland

Sociaal Werk Nederland, de brancheorganisatie van sociaal werk, heeft in juni de Tintengroep bezocht. Onderdeel van dat werkbezoek was een bezoek aan Mensenwerk Hogeland in de Meenschaar in Bedum. Hier is gesproken over de inzet van sociaal werk in het aardbevingsdossier.

Platform voor armoedebestrijding

Mensenwerk Hogeland neemt actief deel aan het platform voor armoedebestrijding op het Hogeland. Samen met de vele vrijwilligersorganisaties die actief zijn op dit terrein, wil Mensenwerk Hogeland inwoners die het financieel moeilijk hebben ondersteunen. Het platform is een belangrijke alliantie en schakel voor verbinding om samen aan armoedebestrijding te werken. Mensenwerk Hogeland is ook intermediair voor het Sport- en Cultuurfonds.

Projecten

Samen met Keroazie en VNN is er een projectaanvraag gedaan voor een Photovoice project in Eenrum en de groep de Vliegende Pinguïn van Mensenwerk Hogeland. Bij het Photovoice project maken kwetsbare inwoners foto's van hun leven en omgeving. Met deze foto's gaan ze in gesprek met de mensen in hun omgeving (bijvoorbeeld via een expositie). Hiermee willen we samen een 'tool' ontwikkelen om mensen uit de Maatschappelijke Opvang gemakkelijker te integreren in de dorpen op het Hogeland. De Vliegende Pinguïn organiseert bijeenkomsten voor mensen met een psychiatrische achtergrond om persoonlijke verhalen en ervaringen te delen.

Hogeland Nieuws

Mensenwerk Hogeland heeft een plek aangeboden gekregen in de redactieraad voor de nieuwe lokale omroep i.o. Hogeland Nieuws. Uiteraard staan we hier als organisatie die midden in de samenleving wil staan, positief tegenover en zijn vereerd dat we zijn gevraagd.

Kennismaken

In het afgelopen jaar is er kennis gemaakt met woongroep Marenland, Stichting Uithuizer Woningbouw en Woningstichting De Delthe. Naast kennismaking is er gesproken over de gezamenlijke doelgroep en op welke terreinen er kan worden samengewerkt.

Ook heeft Mensenwerk Hogeland kennis gemaakt met de Roze familiegroep en gesproken over samenwerking. De Roze familiegroep is de belangenorganisatie van LHBTI (lesbisch, gay, biseksueel en transgender) op het Hogeland.

Met de Stichting Werk op Maat is gesproken over verdere samenwerking op gebied van Mantelzorg en eenzaamheid.

In 2019 is Kledingbank Maxima in Winsum bezocht. Er is gesproken over de samenwerking en de mogelijkheden binnen beide organisaties. Mensenwerk Hogeland is één van de organisaties die inwoners kan verwijzen naar deze prachtige voorziening die door vrijwilligers wordt gerund.

Afgelopen jaar is er door de buurtwerkers kennis gemaakt met het team van dorpencoördinatoren van de gemeente. De goede ervaringen van samenwerken die opgedaan zijn in de oude gemeenten Eemsmond en Bedum hebben een goede basis gelegd om elkaar in de nieuwe gemeente Het Hogeland te vinden voor sterke dorpen en buurten!

Mensenwerk Hogeland is op bezoek geweest bij Lauwers en Eems en VCPONG (koepels voor basisscholen). Er is o.a. kennis gemaakt en gesproken over de inzet van buurtwerk bij collectieve activiteiten als weerbaarheidstrainingen op basisscholen.

2.8 - Overige zaken

Seniorenvoorlichting

In 2019 zijn er 22 nieuwe vrijwilligers geworven als seniorenvoorlichters. Deze nieuwe vrijwilligers zijn vorig jaar in de Meenschaar te Bedum geschoold in diverse zaken. Er is door ambtenaren o.a. een voorlichting gegeven over het gemeentelijke minimabeleid. Daarbij kregen de nieuwe voorlichters ook informatie over o.a. zorg- en huurtoeslag. Door grote drukte in het laatste kwartaal zijn een aantal zaken voor de nieuwe seniorenvoorlichting nog niet helemaal afgerond, zoals een boekje over de sociale kaart. Dit wordt in januari 2020 opgepakt.

Seniorenvoorlichters bezoeken inwoners van 75 jaar en ouder. Tijdens dit bezoek wordt gekeken naar de zelfredzaamheid en welbevinden van deze inwoners. Tevens wordt gekeken of ze gebruik maken van voorzieningen om het langer zelfstandig wonen mogelijk te maken (toeslagen e.d.). In het komend jaar gaan we weer volop senioren thuis bezoeken!

Huis-aan-huis verspreide krant Zorg en Ondersteuning

Mensenwerk Hogeland heeft meegewerkt aan de krant 'Zorg & Ondersteuning in Het Hogeland'. In deze huis-aan-huis verspreide krant konden we als organisatie vrijwel alle inwoners van de gemeente Het Hogeland bereiken (uitgezonderd de mensen met een 'nee-nee sticker'). We hebben o.a. informatie gegeven over wat we als organisatie voor de inwoners kunnen betekenen en waar men ons kan vinden. Extra aandacht was er voor aardbevingsproblematiek, mantelzorg en eenzaamheid maar ook voor Hogeland 's got Talent!

3 - ORGANISATIE MENSENWERK HOGELAND

3.1 - Organisatie

Mensenwerk Hogeland is na haar eerste jaar goed geslaagd voor de externe audit voor HKZ-certificering! Dit gaat o.a. over voldoende kennis bij medewerkers over het primair proces en protocollen. Het hele jaar is er met een organisatieadviseur van de Tintengroep gewerkt aan de teamontwikkeling van beide gebiedsteams. In diverse bijeenkomsten is samen gewerkt aan o.a. veiligheid, teamplannen en zijn er stappen gezet op weg naar zelforganiserende teams.

Huisvesting

De medewerkers van Mensenwerk Hogeland zitten dit jaar op nieuwe locaties (gemeentehuis Leens, de Beurs in Winsum, Hoofdweg West 11 in Uithuizen en de locatie naast het gemeentehuis in Bedum). Op de nieuwe locaties vinden de medewerkers van Mensenwerk Hogeland en de collega's in het Sociaal Team van WMO en Jeugd elkaar steeds gemakkelijker. Het afgelopen jaar zijn 50 verwijzingen via Jeugd en 60 via WMO binnengekomen. De gezamenlijke huisvesting werpt daarmee haar vruchten af. De locatie aan de Hoofdweg West 11 in Uithuizen bleek het afgelopen jaar veel te warm. Bovendien is er hier voor Mensenwerk Hogeland (te) beperkt ruimte. Mensenwerk Hogeland heeft een verzoek bij de gemeente neergelegd om meer ruimte te mogen huren. Alleen in Winsum is nog geen gezamenlijke locatie. Het sociaal team, waar Mensenwerk Hogeland deel van uit maakt, is gehuisvest op twee locaties. Dit geeft niet de meerwaarde die de gezamenlijke huisvesting beoogt. Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar gezamenlijke huisvesting in het gemeentehuis in Winsum.

3.2 - Medewerkers

De medewerkers zijn ingedeeld in 2 gebiedsteams: Winsum-Leens en Bedum-Uithuizen. Beide teams bestaan uit buurtwerkers en buurtmaatschappelijk werkers aangevuld met een sociaalraadvrouw. De gebiedsteams van Mensenwerk Hogeland nemen deel aan de vier Sociale Teams op het Hogeland (samen met WMO en Jeugd van de gemeente).

In 2019 is Mensenwerk Hogeland gestart met twee (meewerkende) teamcoaches. Deze geven in de beide gebiedsteams (meer) aandacht aan o.a. werkbegeleiding, het primair proces en de coaching van de teams bij zelforganisatie zoals benutten van talenten en scholingsbehoefte.

Half oktober is gestart met intervisie met ondersteuning van een externe begeleider (systeemtherapeut). Het doel van intervisie is om samen de deskundigheid te vergroten en de kwaliteit van ons werk te verbeteren. Hierin wordt ook de SKJ-registratie mee genomen. Dit is een kwaliteitsregister voor professionals in de jeugdsector.

Een externe adviseur cliëntondersteuning, die het eerste half jaar actief is geweest bij Mensenwerk Hogeland, heeft een aantal conclusies en aanbevelingen geformuleerd. De medewerkers hebben voldoende kennis van de doelgroepen LVB, autisme, Niet aangeboren Hersenletsel (NAH) en psychiatrie. Medewerkers beschikken over een professionele basishouding en gesprekstechnieken, zijn betrokken bij hun cliënten en het contact is laagdrempelig. Er wordt geadviseerd om de kennis over het Persoonsgebonden Budget en toeleiding naar de Wet Langdurige Zorg te versterken. Binnen de Tintengroep wordt hiervoor een traject opgezet.

3.3 - Vrijwilligers

In 2019 is het aantal vrijwilligers binnen Mensenwerk Hogeland verder toe genomen. Met name bij het project Mijn Huis op Maat, de seniorenvoorlichting, onze cliëntenraad en bij de budgetmaatjes zijn de aantallen gestegen. Binnen Mensenwerk Hogeland zijn ongeveer 50 inwoners als vrijwilliger actief. Binnen het jeugd- en jongerenwerk worden meer dan 150 vrijwilligers ondersteund.

3.4 - Trainingen

Medewerkers en vrijwilligers van Mensenwerk Hogeland worden regelmatig (bij)geschoold. Alle trainingen worden verzorgd door Tinten Trainingen en Advies (TTA), onderdeel van de Tintengroep waar ook Mensenwerk Hogeland deel van uitmaakt. Een deel van deze trainingen worden gegeven door trainers van TTA zelf. Voor een ander deel van de opleidingen wordt gebruik gemaakt van externe partijen.

De medewerkers van Mensenwerk Hogeland hebben het afgelopen jaar de volgende trainingen gevolgd:

- dossiervorming
- basistraining GGZ
- basistraining Jeugd
- bedrijfshulpverlening
- basistraining Participatie
- basistraining samenlevingsopbouw
- basistraining LVB
- basistraining ouderen in de wijk

De training laaggeletterdheid is in verband met ziekte van de trainer verschoven naar 2020

Met deze trainingen worden medewerkers geschoold als T-shaped professional. Hiermee krijgen medewerkers een bredere basiskennis waarmee ze in het voorliggend veld goed samen kunnen werken met ketenpartners.

3.5 - Klanttevredenheidsonderzoek

Regelmatig wordt bij Mensenwerk Hogeland een klant-

tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder de klanten die een individueel traject hebben gehad. De uitkomsten zijn positief: over het algemeen zijn de respondenten zeer tevreden. De gemiddelde tevredenheid van de cliënten werd beoordeeld een cijfer van 7,8. Klanten zijn vooral tevreden over hoe de medewerker met de klant om gaat (8,5) en over de deskundigheid en kennis van de medewerker (8,1). Op de vraag wat beslist zo moet blijven bij Mensenwerk Hogeland antwoorden respondenten onder andere: "Het veilige gevoel dat Mensenwerk Hogeland met zich mee brengt" en "De cliëntondersteuner staat echt naast je en kijkt met jou hoe je verder komt". Een mooie opsteker voor onze medewerkers! Een punt van aandacht: inwoners benoemen dat medewerkers het erg druk hebben en dat het af en toe lang duurt voor de ondersteuning kan beginnen.

3.6 - Social Return

In de aanbesteding is afgesproken dat Mensenwerk Hogeland 5% van haar opdracht (ruim 300.000 euro) besteedt aan Social Return in de periode 2018 – 2021. Dit is een afspraak om mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie aan werkervaring te helpen en om inwoners sterker op de arbeidsmarkt te laten starten. Inmiddels hebben wij vele begeleidingsuren ingezet voor stagiaires van het Alfa College, het Noorderpoort en de Hanze Hogeschool. De waarde van de ingezette begeleidingsuren en de waarde van deze stages voor de regionale arbeidsmarkt wordt in geld uitgedrukt. Samen met de inkoop van diensten bij Ability hebben we de grens van 154.000 euro behaald. Dit is 50% van het doel dat we afgesproken hebben. Over dit resultaat rapporteert Mensenwerk Hogeland aan het Werkplein. Inmiddels is er via het Werkplein een vrijwilliger uit het doelgroepenregister doorgestroomd naar een baan bij Mensenwerk Hogeland als medewerker en budgetcoach op onze spreekuren. Deze baan is ook in 2020 in de begroting opgenomen. In de tweede helft jaar van 2020 gaan we ook een ervaringsdeskundige aannemen. Ook hier verwachten we een slag te slaan wat betreft social return.

3.7 - Cliëntenraad

De cliëntenraad i.o. voor Mensenwerk Hogeland is in december voor het eerst bijeen geweest. Drie kandidaten hebben zich reeds aangemeld. De cliëntenraad heeft met name de taak om de kwaliteit van de dienstverlening op hoofdlijnen te bewaken. In 2020 worden de leden officieel aangesteld en wordt er verder gezocht naar nieuwe leden om een iets bredere groep te verkrijgen.

3.8 - Ervaringsdeskundigen

In 2019 hebben twee inwoners uit de gemeente Het Hogeland de opleiding voor ervaringsdeskundige gevolgd. Helaas is 1 stagiaire het afgelopen jaar uitgevallen, de opleiding en stage waren niet combineren met zijn gezin. Voor het komend jaar zijn er twee nieuwe stagiaires geworven. Eén kandidaat komt uit Bedum, de andere uit de gemeente Groningen. Halverwege 2020 wordt er een ervaringsdeskundige in dienst genomen. Afgelopen jaar is er een ervaringsdeskundige aangenomen vanuit het doelgroepenregister bij het Werkplein.

4 - SAMENWERKING

Mensenwerk Hogeland wil verbindend zijn in het voorliggend veld. Daarom zoeken wij de samenwerking met andere (vrijwilligers)organisaties in het werkgebied. In 2019 is er met vele organisaties kennis gemaakt en samengewerkt. Met een aantal partijen zijn gesprekken en pilots gaande om deze samenwerking verder vorm te geven.

Organisatie		Samenwerking
1	GGD en VVN	Ontwikkelen van een aanbod om samen meer te doen aan vroeg signalering, preventie en lichte ondersteuning binnen het onderwijs.
2	De Voedsel- en Kledingbank	Samenwerking over o.a. de toegang van inwoners tot de voedselbank.
3	Bibliotheken	Intensieve samenwerking voor o.a. spreekuren en belastingaangiftes. In de Meenschaar in Bedum wordt een kantoor gedeeld.
4	Humanitas	Samenwerking bij thuisadministratie en aanvragen voor de voedselbank. Er zijn afspraken gemaakt over op- en afschalen.
5	Project Taalhuis	Mensenwerk Hogeland neemt deel aan het project Taalhuis. De medewerkers worden in 2020 getraind op het vlak van laaggeletterdheid.
6	Alzheimer Nederland en het Netwerk Dementie Groningen	O.a. samenwerking om een dementievriendelijke gemeente te worden. Daarnaast neemt de manager van Menschenwerk Hogeland deel aan het bestuur van NDG.
7	OGGZ overleggen	Mensenwerk Hogeland neemt deel aan de OGGZ overleggen en overlegt met de ambtenaren van openbare Orde en Veiligheid. De samenwerking verloopt goed. In Uithuizen hebben medewerkers van Menschenwerk Hogeland o.a. deelgenomen aan huisbezoeken in het kader van de aanpak van twee overlastgroepen.
8	GKB en VKB	Gezamenlijk spreekuur in Uithuizen met de VKB en doorverwijzing naar spreekuren GKB.
9	Gezondheidscentrum in Winsum en de huisarts in Warffum	Bij deze gezondheidscentra is Menschenwerk Hogeland vindbaar voor patiënten via spreekuren en verwijzing door de huisartsen. In Bedum en Uithuizen zijn digitale informatieborden in de wachtkamers (wachtkamerinformatiesysteem) die naar Menschenwerk Hogeland verwijzen.

Verder is er contact gelegd/onderhouden met veel verschillende organisaties zoals de politie, het Werkplein Abbility, het Hogeland College, MJD, Lauwers en Eems (koepel voor openbaar primair onderwijs), VCPO (vereniging voor christelijk onderwijs), Werk op Maat, Wierden en Borgen, Marenland, De Delthe, Stichting Uithuizer Woningbouw, Politie, Montr, SWD/buurtbemiddeling, TSN en Huis voor de Sport, Roze Familiegroep, De Hoven, FNV, De Blauwe Schuit, dorpencoördinatoren en diverse verenigingen voor dorpsbelangen, etc.

5 - VOORUITBLIK 2020

5.1 - Aardbevingsgebied

In 2020 gaan de aardbevingscoaches hun bijdrage leveren aan de ondersteuning van inwoners bij versterkingsoperaties. Doel is om inwoners grip en invloed terug te geven op hun eigen woon- en leefomgeving. Tinten heeft in de samenlevingsopbouw ervaring met dit soort projecten in de wijkvernieuwing. Deze ervaringen (met name bewonersparticipatie) kunnen voor een groot deel toegepast worden binnen de ondersteuning van inwoners binnen de versterkingsgebieden.

5.2 - Preventie bij het voortgezet onderwijs

Zoals in hoofdstuk 2 aangegeven ontwikkelt Menschenwerk Hogeland samen met de GGD en VNN

een aanbod dat zich richt op preventie, vroeg signalering en lichte ondersteuning om schooluitval en daarmee zwaardere problematiek te voorkomen. In het voorjaar van 2020 starten pilots binnen het onderwijs op het Hogeland.

5.3 - Pilot Noodknop

Samen met het bedrijf Montr zouden in de zomer van 2019 circa 40 inwoners een nieuwe noodknop gaan testen. De techniek heeft echter vertraging opgelopen waardoor het project steeds weer moest worden uitgesteld. De werving van deelnemers is onder tussentijdse afgerond. Dertig inwoners hebben aangegeven mee te willen doen met de pilot. We hopen begin 2020 alsnog te kunnen starten met deze Pilot.

5.4 - Kwaitwel/ digitale preventie

Kwaitwel is een informatie- en preventiewebsite voor met name jongeren. In 2019 zijn er 1.799 bezoekers geweest die informatie hebben opgezocht. Veel gebruikte zoekopdrachten zijn o.a.: 'Welke soorten drugs zijn er?', 'Wat verandert er als je 16 wordt?' en 'Als je 18 wordt mogen je ouders dan nog bepalen of je alcohol mag drinken?' In 2020 gaat Mensenwerk Hogeland een campagne starten om Kwaitwel nog breder onder de aandacht te brengen.

5.5 - Seniorenvoorlichting

Seniorenvoorlichters bezoeken inwoners van 75 jaar en ouder. Tijdens dit bezoek wordt gekeken naar de zelfredzaamheid en welbevinden van deze inwoners. Tevens wordt gekeken of ze gebruik maken van voorzieningen om het langer zelfstandig wonen mogelijk te maken (toeslagen e.d.). In het komend jaar gaan we weer volop senioren thuis bezoeken!

5.6 - Monitoren wachtlijst

In het ambtelijke overleg is afgesproken dat de wachtlijsten van Mensenwerk Hogeland mogen oplopen. Daarmee is het zeker noodzakelijk deze lijst goed te beheren. Zoals omschreven in paragraaf 2.1, heeft Mensenwerk Hogeland de aanmeldprocedure aangepast. Men heeft het nummer van de crisisdienst bij Mensenwerk Hogeland in het geval dat de situatie escaleert. Doordat de tijdelijk extra bemensing op het buurtmaatschappelijk werk (gefinancierd uit de ruimte die ontstaan is in 2018 door de periode dat Mensenwerk Hogeland nog niet op volle sterkte was), stopt per 1 januari 2020 is de verwachting is dat de wachtlijsten in 2020 verder op gaan lopen. Er zal in 2020 dan ook naarstig worden gezocht naar oplossing.

5.7 - Babycafeez

Bij de babycafeez kunnen ouders met baby's en/of jonge kinderen elkaar ontmoeten en ervaringen met elkaar uitwisselen. De activiteiten worden uitgevoerd door vrijwilligers en op gezette tijden worden er organisaties uitgenodigd om voorlichting/informatie te geven. De babycafeez zijn daarmee een mooie preventieve activiteit waarmee Mensenwerk Hogeland een bijdrage levert aan een positief opvoedklimaat. Voor 2020 gaan we onderzoeken of de babycafeez kunnen worden uitgerold over de gehele gemeente.

5.8 - Thuis kamers

In 2020 gaat Mensenwerk Hogeland het aantal Thuis kamers in de gemeente verder uitbreiden. Hiervoor worden extra middelen ingezet. Een coördinator Thuis kamers/Informeel zorg wordt aangesteld om dit te realiseren.

6 - CIJFERS EN GRAFIEKEN

6.1 - Individueel

Individuele trajecten

422

OPGESTART INDIVIDUEEL

343

AFGESLOTEN INDIVIDUEEL

549

BEHANDELD INDIVIDUEEL

Leun en steun contacten

52

OPGESTART LEUN & STEUN

115

AFGESLOTEN LEUN & STEUN

182

BEHANDELD LEUN & STEUN

Info en advies aanvragen

842

INFO & ADVIES

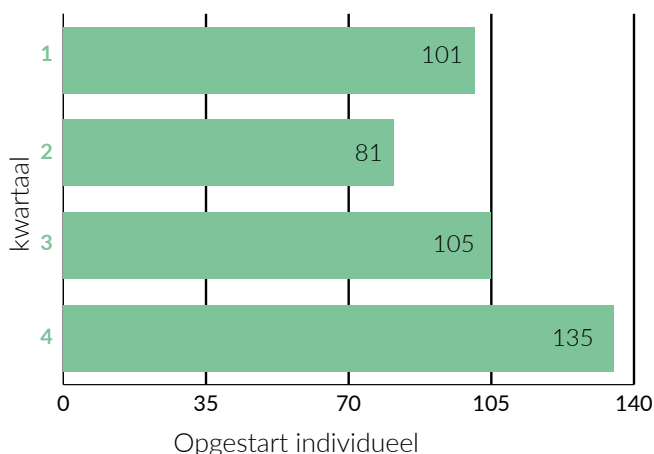
39

WAARVAN DOORVERWEZEN EXTERN

590

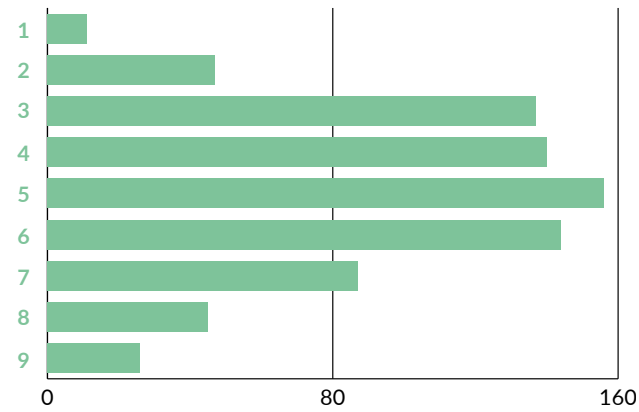
WAARVAN VIA DE APP

Opgestart per kwartaal

Clënten per leeftijdscategorie

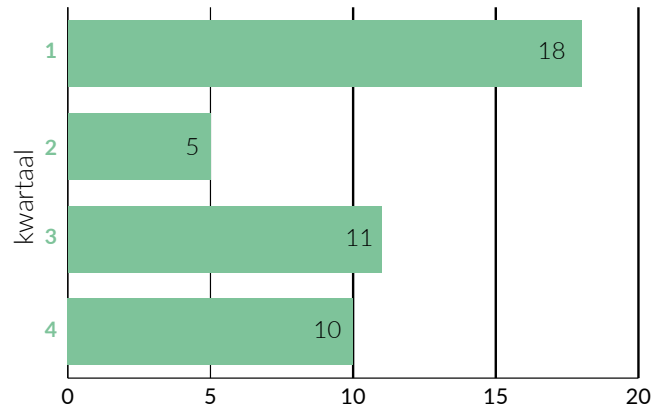

1 0-10 jaar	6 51-60 jaar
2 11-20 jaar	7 61-70 jaar
3 21-30 jaar	8 71-80 jaar
4 31-40 jaar	9 80+
5 41-50 jaar	

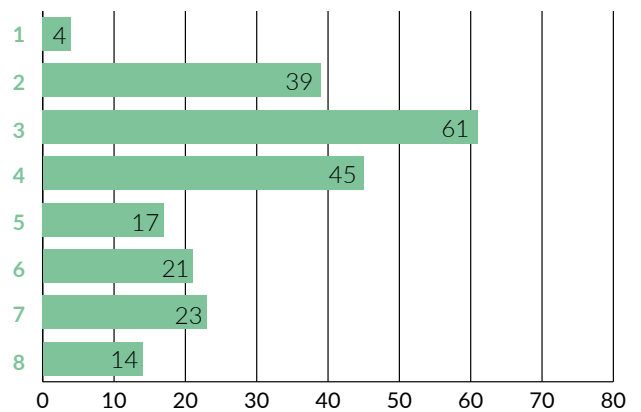
6.2 - Collectief

44	OPGESTART COLLECTIEF
24	AFGESLOTEN COLLECTIEF
116	LOPEND COLLECTIEF
136	BEHANDELD COLLECTIEF

Opgestart per kwartaal

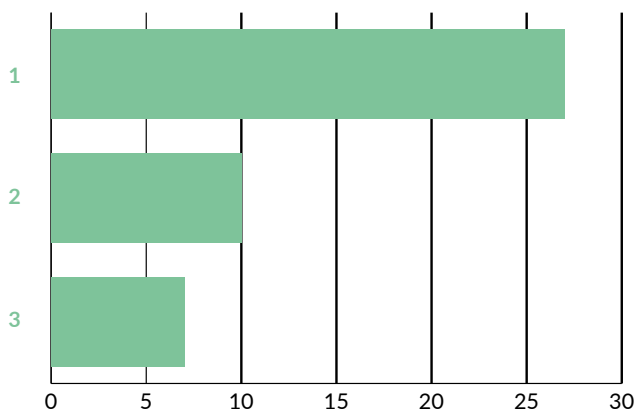

Aantal collectieve trajecten per leeftijdsdoelgroep

1 0-4 jaar	5 27-55 jaar
2 4-12 jaar	6 55-75 jaar
3 12-18 jaar	7 75+ jaar
4 18-27 jaar	8 Alle leeftijden

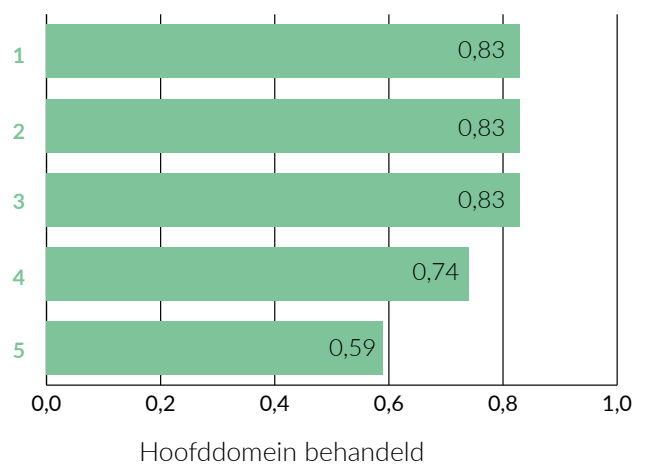
Traject per type/categorie

1 Activiteiten (MH)
2 Ondersteuning zelforganisatie (MH)
3 Vaste overlegvormen (MH)

6.3 - Groei

Groei per domein

1 Sociaal netwerk	4 Financiën
2 Huiselijke relaties	5 Geestelijke gezondheid
3 Huisvesting	

Mensenwerk Hogeland - Jaarverslag 2019

www.mensenwerkhogeland.nl
info@menzenwerkhogeland.nl

Mensenwerk Hogeland
Kapelstraat 9
9781 GK Bedum

t (0595) 745 090

**mensenwerk
hogeland**

Onderdeel van **Tintengroep**